

Halo, z vodo je nekaj narobe! Kaj naj storim?

Dr. Brigita Jamnik, dr. Aleš Petrovič

Uporabniki, ki živijo v večstanovanjskih objektih, JP Vodovod-Kanalizacija velikokrat pokličejo tudi v primerih, ko v njihovem stanovanjskem objektu zmanjka pitne vode zaradi del, ki se izvajajo na hišnem vodovodnem omrežju. Pokličejo tudi – največkrat razburjeno – po opravljenih posegih na hišnem vodovodnem omrežju, ko iz pip teče obarvana voda in se na mrežicah najdejo drobni delci. Takrat presenečeni ugotovijo, da se niso obrnili na pravi naslov in da jim vodovodno podjetje lahko le svetuje, ne more pa neposredno pomagati pri reševanju problemov, ki nastopijo na hišnem vodovodnem omrežju. Nemalokrat skupaj ugotovimo, da jih je upravnik ali lastnik večstanovanjskega objekta sicer obvestil o načrtovanih delih (včasih tudi ne), a jim ni posredoval informacij, kako naj ravnajo po ponovno vzpostavljeni preskrbi s pitno vodo. Njihova skrb za zdravje je upravičena, problem pa rešljiv. Podajamo tudi nasvete za lastnike individualnih hiš.

Ko nas pokličete

Vsako pritožbo uporabnikov v JP Vodovod-Kanalizacija pozorno obravnavamo, saj nas lahko opozarja na okoliščine na javnem vodovodnem omrežju, ki bi bile za zdravje uporabnikov lahko nevarne. Takih primerov je malo, se pa pojavljajo. Za veliko večino pritožb potrdimo, da so pozorni stanovalci res opazili spremembe, ki niso sprejemljive (npr. rjava voda), a vzrok največkrat ni v javnem vodovodnem omrežju, ampak v hišnem. Hišno vodovodno omrežje se konča na pipi in se sestoji iz cevovoda, opreme in naprav za vodomernim mestom. V hišno vodovodno omrežje so vgrajeni materiali različnih kakovosti. Na njem obstaja možnost nenadzorovanih ali nestrokovnih posegov in vandalizma. Lahko je le pot za prenos onesnaževal ali pa njihov izvor, na primer ob koroziji.

Ko iščemo vzrok za pritožbo stanovalcev, preverimo okoliščine, ki bi lahko vplivale na lastnosti pitne vode: morebitno izvajanje del na javnem in hišnem vodovodnem omrežju, starost in material omrežja, vgrajeno opremo in naprave, pogostost pojavljanja težav. Vzoredno vzorčenje in terenske meritve na javnem vodovodu in v objektu so nam v pomoč pri razjasnitvi razmer. Če so rezultati analiz na obeh mestih primerljivi in skladni z določbami predpisov ali če z analizami potrdimo, da je nedvoumen vzrok težav na hišnem vodovodnem omrežju, postopek zaključimo s priporočilom, da je potrebno hišno vodovodno omrežje vzdrževati. To, poenostavljeno rečeno, pomeni, da je treba poskrbeti, da voda v njem ne zastaja.

Kdaj je potrebno izvesti laboratorijsko analizo pitne vode

Stanovalci želijo pogosto prejeti rezultate analiz pitne vode prav iz obdobja, ko so na hišnem vodovodnem omrežju potekala dela. Poudariti želimo, da so meritve v primerih, ko je vzrok obarvanosti vode ali vidnih nečistoč v njej znan, odveč. Nadzor je smiseln šele po izvedenih delih in po temeljitem izpiranju hišnega vodovodnega omrežja. Ob že znanih težavah pri preskrbi s pitno vodo z laboratorijskimi preskusi zgolj dokazujemo dejstva, ki jih zaznavamo že s čutili. Tudi bolniku z že znano diagnozo zdravniki ne dokazujejo, da je res bolan, ampak spremljajo, kako učinkovito je zdravljenje. Po prekinjeni preskrbi pa bi bilo včasih pred ponovno uporabo vode za gospodinjstva namene smiselno preveriti, ali je voda skladna z določbami predpisov. Ko pa je preskrba s pitno

vodo že vzpostavljena in ko navzven ni videti težav, običajno zvedeni tudi skrb še pred nekaj urami zelo zaskrbljenih uporabnikov za zdravstveno ustreznost pitne vode. Da ne bo nesporazumov – če poskrbimo za ustrezne ukrepe, je skrb v večini primerov res odveč. Laboratorijske preskuse pitne vode pa stanovalcem dejansko priporočamo v primerih, ko je iz narave posega v hišno vodovodno omrežje moč sklepati, da bi lahko prišlo do vnosa onesnaževal, ki bi lahko ogrozili njihovo zdravje (npr. po obsežni zamenjavi hišnega vodovodnega omrežja).

Priporočila upravnikom in lastnikom večstanovanjskih objektov

Stanovalci v večstanovanjskih stavbah morajo biti o načrtovanih posegih v hišno vodovodno omrežje obveščeni in opozorjeni, da lahko v času po ponovni vzpostavitvi preskrbe s pitno vodo opazijo spremembe lastnosti vode, na primer obarvanost ali neobičajen vonj. Pravočasno in razumljivo obvestilo lahko prepreči marsikatero odvečno skrb in slabo voljo. Obveščanje o načrtovanih posegih je naloga upravnika ali lastnika objekta. Ta mora tudi oceniti, ali je poseg v hišno omrežje enostaven in bo izpiranje po končanih posegih zadostovalo za varno oskrbo. Spiranje je v večini primerov ustrezen ukrep. V izjemnih, maloštevilnih primerih pa je treba stanovalce opozoriti, da voda ni pitna, dokler upravnik ne izvede vseh ukrepov in se skladnost in zdravstvena ustreznost pitne vode ne dokaže z laboratorijskimi preskusi. Upravnik laboratorijske preskuse naroči pri ponudnikih na trgu. Stroške laboratorijskih preskusov nosijo stanovalci.

Priporočila upravnikom večstanovanjskih stavb

Upravniki večstanovanjskih objektov morajo kot dobri gospodarji poskrbeti, da bo poseg kar najmanj zmotil življenje in delo stanovalcev. Priporočila upravnikom v prispevku navajamo zato, da bodo z njimi seznanjeni tudi stanovalci. Upravnikom priporočamo, da: ● pred izvedbo kakršnih koli posegov v hišno vodovodno omrežje pravočasno obvestijo stanovalce v objektu in jim pojasnijo nastalo situacijo, potrebne ukrepe ter čas, v katerem bodo postopki izvedeni; ● proučijo izvedbeni načrt hišnega vodovodnega omrežja, vgrajeni material in morebitne posebnosti z namenom, da so izvajalci del pripravljeni na težave, ki lahko nastopijo; ● pripravijo načrt spiranja omrežja po končanem delu, v katerem opredelijo spiranje celotnega objekta po postopnih

Obarvanost vode in vidne nečistoče v njej lahko opazimo tudi po zamenjavi vodomera.

korakih. Sistematično spiranje je priporočljivo, ni pa vedno potrebno, saj večinoma zadošča neusklajeno spiranje po stanovanjih; ● se spiranje v tovrstnih, izjemnih primerih prične v posameznih stanovanjih v zgornjih nadstropjih oziroma na najbolj oddaljenih lokacijah od vodomernega mesta ter časovno ločeno po vertikalah, če je potrebno; načrt naj obsega vsa stanovanja in druge porabnike, izvaja naj se ločeno za vsako stanovanje posebej, pri čemer je potrebno preostale uporabnike začasno izločiti iz oskrbe; izpiranje naj bo intenzivno v sunkih s turbulentnim tokom; potreben čas spiranja bo odvisen od ugotovljenih razmer; ● pred začetkom postopka se stanovalci dogovorijo za pokritje stroškov vode, ki je potrebna za spiranje hišnega vodovodnega omrežja in morebitne dodatne stroške.

Priporočila stanovalcem

Pri vzpostavitvi normalnih razmer po prekinitvi preskrbe s pitno vodo morajo sodelovati tudi stanovalci, ki jim zato priporočamo: ● dokler preskrba s pitno vodo ni ponovno vzpostavljena, naj ostanejo pipe zaprte; ● pred spiranjem odstranite mrežice oz. perlatorje na pipah; ● po ponovni vzpostavitvi preskrbe s pitno vodo v prvem koraku poskrbite za spiranje hišnega vodovodnega omrežja na mestih, kjer je nevarnost za zdravje manjša (npr. v WC-ju, na pipi v stranišču), in ne na pipi v kuhinji, kjer se pitna voda uporablja za pripravo hrane; ● v drugem koraku poskrbite za spiranje na vseh odvzemnih mestih; spiranje naj bo intenzivno v sunkih s turbulentnim tokom, čas spiranja je odvisen od ugotovljenih razmer in lahko traja tudi 15 minut in več; ● dokler omrežje ne bo izprano, ne uporabljajte pralnih in pomivalnih strojev.

Če boste pozabili, da je bila preskrba s pitno vodo prekinjena, vas na to lahko spomni zmanjšan pretok vode zaradi usedlin na mrežici. Očistite jo pod močnim curkom vode. Če opazite ostanke vodnega kamna, vas bo presenetil učinek kisa, ko mrežico s perlatorjem v njem pustite čez noč. Uporabe drugih kemikalij ne želimo spodbujati. Po potrebi mrežico zamenjajte.

Upravnike smo o opisanih problemih in priporočilih obvestili tudi pisno. Za vsa nadaljnja vprašanja smo vam na voljo na e-naslovu voka@vo-ka.si ali na telefonski številkah: 01/ 58 08 100 in 080/ 8652, nato pritisnite 7.